

خوشه و یستی

به هیزتره

نووسینی: صالح رشیدی

گورینی له عهره بیمه و

محمد عبد الرحمن زه نگنه

هیشیان برده سر مدره کان و چمند دانه یه کیان له باشترین مدره کانی
برد.

عوسمان زور پارایه وه که له مدره کانی گزین چونکه هی خوی
نی به هی عهشیره ته کدیه، له گه لیا ورن بون بون عهشیره ته که لمی چیتان
دهوی دهتان دهنی، تاکو نه وه وه په پرسیاری به رزگار بی و به خاین
دا نه فرنی بون نه وه نه مانه ته پسی سپیر در اووه بدلام شه نه وه سر بازانی
له همسی مرؤی دامالیو فیزی دل رهقی و کوشتن بیون، گوینان
نهدا به پارانه وه وه قسه کانی عوسمان، وه لامیان نه وه بو، یه کیکیان
هیزشی برده سه ری و سونگیگه کی دا له سکی و له پشتیوه ده جسو
یه کسر مرد، له نزیک ته رمه که یه وه مهربان سه بری و بر زانیان و
نهوندهی پسونیستان بو له گوشتی بر زاویان خوارد کاتبک میگه له
مدره کان گه رانه وه بوناوه عهشیره ته که، بیان چمند مهربنک کممو
عوسمان پش له گه لیاندا نی به، وايان زانی نه وه مهربانه ثاوه کی
که تو وه وه عوسمان - پش به دواياندا روزی شتو وه بلکه بیان دوزیته وه
یکیزنه وه وک عورف عادهت بو.

بدیانی بوه وه عوسمان و مدره ونیوه کان نه گه رانه وه، چمن
که سانیکی عهشیره ته که ده رچوون بون گه زان له شاخه کان و پیشه کان و

نه وه روزه نورهی عوسمان بون بون لوهه راندنسی مدره کانی
عهشیره ته که، عهشیره ته که مش، عهشیره ته هر کی کوردیه که له
کوننه وه مهربنکه ده که ن و دوو جاریش کوچ ده که ن له گه ل
مدره کانیاندا کوچی زستان که داده بدن له شاخه بدرزه کانی ناوجه
«که فر» بون داشته کانی کورستان، که ده که ویه ناوجه «موسل»
هر وا له نیوه کوچی هاوینیش بون شاخه بدرزه کان له باکوری
کورستانه وه روزیکی خوش بوله روزه کانی به هاری کورستان،
دیمه نی کورستانیش چمند جوانه، کانیاوو چاوگه شیرینه کان
همله قوولین قله زه ددهن له همه و شاخ و دویل و نه زیکه وه،
همه و نه روزه کانیش سوز رازاونه ته وه به گیاو گول و گولزار و بیشه
چر، همه و داره کان ته و گه لایان هدیه، گیا بش زوره و مدره کان پر
سکبان دله و بین و تیر ده خون و خوبیان همه لده کیشن و له نیوان
سر وشته سه خاوه تدا که زیان و نشونمای په لدیان پس ده دات له و کانه
دا عوسمان میگه له مدره که دایبووه بدر که چمند هه زاریک بو،
دهمه و نیواره بدره و عهشیره ته که که له ناوجه «که فر» ده گه رایه وه چمن
به کری گبر اویلک له سه ربانه عوسمانیه راکردووه کان له شه ری
یه که می جیهانی برستی وای لی کرد بون وه کو در ته وابسون،

هەلەدە بۆ حەساتەوە لە وەرائىنى مەرەكان، تەو رۆزە گەيشتىۋەنە دەرىبەند «رەشاقا» كە زىنى گۇورە واتە زىنى سەرەوە لە يۈپە دەرىقى، تەو دەرىبەندە دوو شاخى وشك و بەرز لە يەڭ جودا دەكتەوە. ناوى زى زۇر بە تىزى دەرىقى، چونكە لە سەرەوە بۆ خوارەوە تاڭگە يە بەرز بۇو بۇ ناو شىوه قۇولەكە دەنگى ناواكە گۈيى كە دەكىد.

پەدىكى دارى تەسک كۇنى زۇرى تىدا بۇو لە سەر تاڭگە كە كە تاڭكە زېڭىغا بۇ يۇپە پەرىنەوە لە بەر تەوە زۇربەمى ولاخە كان وەكىو نەسب و ھېسترو كەر، سلىان لە پەرىنەوە دەكىردى، بۇيە چاۋىيان دەبەستەوە وەشمە كەيان دەگرت پىاۋە كان پېشىان دەكتەتن. ھەممو وەشيرەتكە وېستان لە پىرەكە بېرىنەوە، مەرەكانيان زۇر بە گرمان پەرائىدەوە نۇزەي پىاپۇر وولاخە كان هات. حەليلەمە رەشمەي ماينەكە باوکى تالڭاند بۇ بە دەستى چەپەوە بە دەستى راستى چەنگى خورى بە دەستەوە بۇ بە دەم رۇيىتەوە تەشى دەرىست، كاتى گەيشتە ناوا راستى بەرەكە، پېئىكى ماينەكە رۇيىتە كۇنى لە كونەكانى تەختە دارەكە بەرەكە و راجھەلىكى و تەونەندەي چاۋى بىتۈركىنى كەوتە خوارەوە، كە بەرزايدەكەي سەدىن دەبۇر، لەگەل حەليلەمەدا كەوتە سەرچاۋى تاڭگە، كە گىزىاۋىدەكى قۇول و ھېچ كەس لەمەو پېش ھەرجەندە مەلەوانىش بۇو بىن نېيتاپىوە نزىكى بىكەونەتەوە.

تەونەندەي بىن نەچىوو ماينەكە و حەليلەمە كەوتە گىزىاۋەكەوە باوکى وەكى بىلنى گەشكە بەرىتىي وابۇر. ھەر وا ھەممو وەشيرەتكە كە بەر ناخۇشى كارەسانەكە، ھەممووبىان زمايان بەستراو ماسۇلەكە كانيان وشك بۇو نەيان توانى بجۇولىتەوە ياد بىكەنەوە، ياشىنى بىكەن.

عوسماڭ گەشتە نەجىكىيەكە كە حەليلەمە ماينەكە لى كەوتە خوارەوە زۇر بە بىن ترس و بە دەنگى بەرەزەوە بە باوکى حەليلەمە وتەگەر بىزگارم كەردى بۇ من دەبىن؟ باوکى حەليلەمە دەستى شىتو لە بىزگار بۇونى و نېيدەزانى چى دەلى:

وتنى، بىلنى، بۇ تو دەبىن.

ھەر باوکى حەليلەمە لە قىسىمە بۇوە، عوسماڭ بە ھەممو جىل و بىرگەوە خۇرى ھاۋىشە چاۋىگى تاڭگە تىرساڭكە كەوە ھەممو چاۋىيان پەرىيە پاشى سەريان.

لەورگا كان، تاكۇ لەشەكە عوسماڭ دۆزىيەوە لە تەنېشىمە خۆلەكەوە ئىنسىك و كەولى مەرىسان بىنى، گومانى تىدا نى يە، تەوە ھى مەرەكانە و زانىيان عوسماڭ بە غەدر كۆزراوە لەگەل مەرەكاندا، عوسماڭ بىرەوە بە پىش داب و نەرىتى عەشيرەتكە بە خاڭىان سپارد.

كاتى عوسماڭ كۆزرا ھېشىتەكە سالىك بۇ زۇنى هيئا بۇو زۇنە كەمشى سكى پې بۇو، لە باش كوشتنى بە مانگىك كۆزراوە بۇ ناوابىان نا عوسماڭ. تەمەش عادەتكە ئەگەر باش مردىنى باوک مەندالى بۇ بە ناوى باوکەوە ناوا دەنرى. دايىكە كە زۇر بايەخى دايىه كۆرە تاقانەكەي و شۇي نەكەد تاكۇ عوسماڭ گۇورە بۇ، بۇ بە لاۋىكى بە ھېزى لەش ساغ، لە ھەزەدە سالىدا لە ناوا رۇلەكانى عەشيرەتكە ناوى دەركەردىپ، بە تىرۇرۇم ھاۋىشىن و سووار چاڭى و نازايسەتى و دەرۋون پاڭى و راستى و رەشت بەرزاپ بەلام ھەزار بۇ، تەنها چىل سەر مەرى ھەبۇ.

عوسماڭ حەليلەمە - ئى كەجي يەكىن لە دەولەمەندە كانى عەشيرەتكە خوش دەويىت و زۇر جوان بۇو تاقانەي باوکى بۇ، كەچەش عوسماڭ يى خوش دەويىت، بەلام ھەر دوکيان نە دەويىران خوشەویستى يەكەيان ياس بىكەن لە ترسى دەسەلاتى باوکى كەچەو لە بەر ھەزارى عوسماڭ كە ھەممو عەيىيەكەي نەوە بۇ دەولەمەند نېبۇ، چونكە نەوانە مالايان لە رەۋشتى باش زىيات خوش دەويىت.

دوپان لاؤى عەشيرەتكە بە ئاواتەوە بۇون بىگەنە دەلى حەليلەمە داواي بىكەن و زۇر جارىش ھەولىيان دا، بەلام كەچە سەرە راي دەولەمەندىيان بەر بەستىانى دەكىردى، باوکى ناچار دەبۇ داواكەيان بىدانە دوواوە، چونكە كەچە خوشەویستەكە ئازەزۇوی وايد، بەو ھىبايدى بە درىزىمى كات بىتەنلىكى كەچەكە لۇوت دايىنى بە يەكىك لە دەولەمەندانە.

چەند جارىك عوسماڭ داواي حەليلەمە لە باوکى كەردى كە باوکى لى دېپرسى، كەچە بىنەنگە دەبۇر، تەمەش ماتايى راپى بۇونە باوکى تىنەكەبىشت بەلام نېيدەدا يە عوسماڭ لە بەر ھەزارى.

وەرزاپ بایز بۇو كات دەمەوە سەرىپو، عەشيرەتكە مەرەكانيان لە كۆچى زىستانا بۇون، بۇ ھاتە راستايسەكان و كۆچى عەشيرەتكە مانگىكى دەخاباند.

چونكە عەشيرەتكە دوور بۇ، ھەر رۆزە لە جىئىكدا رەشمەلىان

نهوانی که ش هممو هاتن و سر و کی عهشیره ته که دهستی کرده
ملیان و له گل عوسمان دا تهوقه کرد و سوپاسی نازایتی و بالله و اینی
بین هاوتابه که کرد، پاشان هممو بیان به همان دهستور سوپاسی
عوسمان - یان کرد.

ناگریان له نزیک حلبیه کرد و تاکو گرمایی گذشتند لهشی و
توزه توزه بینی زیادی ده کرد و دهست و پی ده جولا یه و و نهوندهی
بین نه جزو چاوی کرد و هه لساو دانیشت و ونی سوپاسی بو
یدزدان، یه کم کم که بینی عوسمان بو، به چاو قسی له گلدا
ده کرد و ده بیوت.

هزار جار سوپاسی خوش ویسته کم بونه و نیشه که کرد و
تاکو نیستاکه کم نیشی وای نه کرد و و.

باوکی پیتی وت، توم به عوسمان داوه تو چی دلی؟

ده چاوی رووناک بو و وو و گوناکانی سوره گلگه ران و
برانگه کانی داگرته خواره و، که نیشانه رازی بوونی بو و ونی
نه بوم و بو کم نام نه گدر بو عوسمان نه بین.
عهشیره ته که نه و نیواره بیه باره گایان لهوی خست و پاش نانی
شیوان مه لایان هینا و ماره حلبیه - یان له عوسمان بری، ده هول و
زورنا لئی دراو هله رکنی دهسی بین کرد بو به ناهنگ له بدر شانی
عوسمان و حلبیه تاکو شوینکی دره نگ و پاشان بوکیان بو عوسمان
برده دهوار یکه و که ثامد کرا بو بیان بهم جوزه جوانترین و به ختیار
ترین خدونیان له زیاندا هاته دی بو بیانی بروزی دوووم که نانی
به بیانی ثامد کرا له سر خوانی سره که عهشیره ته که به سه خواهه تی و
پیاوه تی به ناو بانگه، بیوک و زاوایشی گرتبو و رورو کرد ثامد
بو و کانی و تی:

نایا یه کلک باوه بیه ده کرد هیج هنریک همی که هنری نم
تاف گید و گیز نگه به هنری تر بین؟

- هممو بیان و تیان: نه

- سره که عهشیره ته و تی: به لام بیمان ده کدوت عوسمان به هنری
بو.

- عوسمان و تی: جه نایان ناغا: من نه بیوم بدکو خوش ویستی
به هنری بو.

- سره که عهشیره ته و هممو له گلیا و تیان: راست ده کهیت و
هدقیش که ده لئی خوش ویستی به هنری.

عوسمان له گیز نکی ناوه که داون بو، هممو قه ناعمیان هینا که
عوسمان - یش و کو ماینه که و حلبیه خنکان.

دهممو سه بیری ناوه که بیان ده کرد. نه که بدر نه و و یه کیکیان رزگار
ده بینی به لکو له بدر نه و و بینن له شه کانیان پاش خنکاندن چون
ده سر ناوه که ده کدوی.

نهوندهی جگه رهیک بکشی هممو واپیان ورما نه و و بینان
باو ریان پی نه ده کرد. عوسمان سر ناوه که کوت و به دهست بکی
مهله وانی ده کرد و به دهسته که تری حلبیه را ده کشاو ماینه که دش
دووای حلبیه که و تیو.

خوشی عهشیره ته که و سف نه ده کرا که بینان عوسمان له
ناوه کس و بده و که ناری رویاره که ده هات له گل حلبیه دو
ماینه که ده رچوون هیستاکه رهشمی ماینه که به دهستی حلبیه دو.
عوسمان بدک چرکه که به فیر و ندادا، رهشمی که له دهستی حلبیه
کرد و و ماینه که هه لایه سر چووار په لی بو نه و وی خوی رانه کنی
تاکو ناوی پیو نه مینی.

عوسمان حلبیه سرده و خوار کرد و ناو به زوری له ده میده و ده
ده جموده ده ره و، پاش ته او و بوونی ناوه که، له سر پارچه گیا به ک
دریزی کرد که هه تاو لئی ده دا.

حلبیه هه ناسه هه ناسه و ورد و ورد دلی لئی ده داو ماینه که دش
به ره و لای حلبیه هات به قپوزی ده سه کانی ده لایه و و کو بلی
ماچی بکاو دلی بین بسوتی.

عهشیره ته که، له پیشانه و باوکی حلبیه خوی هاویشنه سر
کچه که که و نووساندی به سنگی و ماچی ده کرد، به فرمیسکی گرم
دهم و خواهی ته کرد، نه و فرمیسکه خه فتاویه بو به فرمیسکی خوش
پاش نه و وی کچه که مایه و و نمرد.

پاشان باوکی حلبیه هه لساو باوه شی کرد به عوسمان داوه نیو
چاوایی ماج کرد و زور به گه رمیس و دو عای خیری بو ده کرد، بو
نه و وی خوا بیماریزی و خیری ده س که وی.